РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., второк 2-го мая 1916. Ч. 53. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Tuesday, May 2, 1916. No. 53.

ВЕЛИКА ПОБІДА ҐІНДЕНБУРҐА НАД МОСКАЛЯМИ.

Москалі стратили около 6.000 в полонених, 5 гармат і 30 машинових крісів.

Турки полонили 13.300 Анґлійців в Кут-ель-Амарі.

Повстанці проголосили републику. -- Битва в Дублині триває дальше.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ВІЙСКА ҐІНДЕНБУРҐА ПОЛОНИЛИ 5.656 МОСКАЛІВ І ЗДОБУЛИ 28 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 29. цьвітня. — З північного терену війни в Росії надійшла вість про велику побіду військ Ґінденбурґа. По довшій перерві німецькі війска перевели напад на російські становища на полудне від озера Нароч, переломили боєву лінію і задали Москалям новий тяжкий удар. Велике число полонених і велика воєнна добича попала ся в руки німецьких війск.

Звіт головного німецького штабу звучить:

„На східнім терені війни з Росією німецькі війска перевели напад на російські становища на полудне від озера Нароч, щоби поправити і вирівнати свою боєву лінію.

„Німецькі війска взяли приступом всі російські становища на лінії Станарісці і Стахівці. Неприятель полишив 56 офіцирів і 5.600 салдатів в руках Німців. Між полоненими офіцирами находить ся 4 штабових.

„Воєнна добича є велика. Вона складаєть ся з одної ґармати, 28 машинових крісів і 10 машин до викиданя мін.

„Москалі потерпіли також дуже тяжкі втрати в убитих і ранених, а передівсім в часі протинападу, який Москалі перевели, йдучи ґустою лавою.

„Німецькі літаки бомбардували вчера з добрим успіхом зелізничі стації в Двинску і Венден".

ДАЛЬШІ УСПІХИ НІМЦІВ НАД ОЗЕРОМ НАРОЧ.

БЕРЛІН, 30. цьвітня. — Останний звіт головного німецького штабу звучить коротко:

„На полудне від озера Нароч в ночи з вчера на нині полонили наші війска ще дальших 87 салдатів і здобули 4 гармати і 1 машиновий кріс".

НАСТУП АВСТРІЙСЬКИХ ВІЙСК НА ВОЛИНИ. — 181 ПОЛОНЕНИХ.

ВІДЕНЬ, 29. цьвітня. — З головної австрійської кватири надійшли отсі урядові вісти:

„Відділи армії арх. Йосифа Фердинанда здобули вчера приступом становища російських передних сторожий над рікою Іквою на північ від Млинова. Притім полонено 181 салдатів і здобуто один машиновий кріс".

В АЗІЇ:

ТУРКИ ЗДОБУЛИ КУТ-ЕЛЬ-АМАРУ. -- 13.300 АНҐЛІЙЦІВ ПОЛОНЕНИХ.

ЦАРГОРОД, 29. цьвітня. — Заступник команданта турецьких війск в Мезопотамії (в Азії) надіслав нині вечером отсей урядовий звіт:

„Анґлійська армія в силі 13.300 людий, яка стояла під командою ґенерала Тавншенда і становила залогу міста Кут-ель-Амари, піддала ся без ніяких услівій".

АНҐЛІЯ ПРИЗНАЄТЬ СЯ ДО ПОРАЖЕНЯ В АЗІЇ.

ЛОНДОН, 29. цьвітня. — Вчера відбула ся нарада в міністерстві війни, почім оголошено вісти про втрату анґлійської армії в Кут-ель-Амарі. Урядовий звіт звучить:

„Анґлійська залога в місті Кут-ель-Амарі під командою ґен. Тавншенда була приневолена по 143-дневній облозі піддати ся Туркам. Причиною здачі був цілковитий брак средств поживи. Перед здачею анґлійські жовнїри зробили неужиточними всі ґармати і знищили всі засоби амуніції. Анґлійська армія в хвилї здачі числила 2.970 анґлійських і около 6.000 індійських жовнірів".

ЦІЛА АРМІЯ ҐЕН. ТАВНШЕНДА ЧИСЛИЛА ПОНАД 60.000 ЛЮДИЙ.

ЛОНДОН, 29. цьвітня. — Армія ґен. Тавншенда числила понад 60.000 людий, коли минувшої осени заняла вона місто Ктезіхон, віддалене всего 19 миль від столиці Мезопотамії, Баґдаду.

До тої хвилї анґлійським війскам щастило ся. Здавало ся, що упадок Баґдаду був вже неминучий. Однак перед Баґдадом заступили дорогу Анґлійцям в перший раз правильні війска турецькі.

Турецькі війска не лише здержали дальший похід анґлійської армії, але прогнали її 115 миль від Баґдаду. Опісля Туркам пощастило ся відтяти цілковито відворот анґлійській армії. Тоді анґлійська армія цофнула ся до міста Кут-ель-Амари, де сильно укріпила ся. Місто Кут-ель-Амара надавало ся до оборони, бо з трох боків облите рікою Тиґром. Щоби утруднити турецьким війскам приступ до міста, Анґлійці побудували від отвертої сторони сильні укріплення.

Здобутє міста не було легкою задачею, коли зважить ся, що ціла околиця міста вкрита багнами і озерами. Тому по кількох безуспішних пробах, щоби силою здобути місто, Турки постановили голодом змусити анґлійську армію до здачі.

Зразу удало ся Анґлійцям кілька разів рікою довезти живність, однак опісля турецькі війска скріпили свої сторожі над рікою і унеможливили довіз живности. По 143 днях облоги анґлійська армія мусїла піддати ся.

Богато анґлійських жовнірів згинуло також на ріжні недуги і пошести.

Друга анґлійська армія в силі около 40.000 людий, вислана на відсіч армії в Кут-ель-Амарі, зістала здержана Турками у віддаленю около 50 миль на полудне від міста. Тепер заходить можливість, що Турки і сю другу анґлійську армію окружать і візьмуть в полон.

В АНҐЛІЇ:

ПОВСТАНЦІ ПРОГОЛОСИЛИ РЕПУБЛИКУ.

ЛОНДОН, 29. цьвітня. — Повстанці проголосили републику. Прапор ірляндських повстанців повіває над Дублином.

На чолї провізоричного правительства станув яко президент проф. Петро Пірс. Провідник робітників Джеймс Каноли зістав іменований головним командантом війск повстанців в Дублині.

ПРОГОЛОШЕНЄ РЕПУБЛИКИ ВІДБУЛО СЯ У ВЕЛИКОДНИЙ ПОНЕДІЛОК.

ДУБЛИН (через Лондон), 30. цьвітня. — Дня 26. цьвітня появило ся перше число часописи ірляндських повстанців під назвою „Ірляндські Воєнні Вісти". Часопись друковано в головній кватирі повстанців, в головнім почтовім будинку в Дублинї.

Отся часопись подає подробиці про вибір провізоричної управи і про оголошенє републики.

Проголошенє ірляндської републики відбуло ся в Дублині у великодний понеділок, дня 24. цьвітня, о год. 12-тій в полудне. Рівночасно з проголошенєм републики відділи армії повстанців обсадили державні будинки і всї важнійші площі і улиці в місті. На почтовім будинку вивішено прапор свобідної Ірляндії.

МІСТО ДУБЛИН В ОГНИ. — 100 УБИТИХ.

ЛОНДОН, 29. цьвітня. — Кореспондент лондонської часописи „Таймс" подав нині телеграфічно відомість, що доми на головних улицях Дублина стоять в огни, а анґлійська артилерія обстрілює горіючі доми.

Цілий осередок міста представляєть ся як огненне море. Нині рано будинок почтовий, „Готель Метрополь", музична галя і прочі важнійші будинки лежали вже в руїні.

Високо до неба сягають огненні стовпи.

В ночи від огню на 50 миль навкруги ясно. Маєть ся враженє горіючого Риму за часів Нерона.

Огонь перескакує скоро з одного будинку на другий. Рівночасно від сторони води гремлять ґармати. Десятки тяжких набоїв падуть на горіюче місто. Ані на хвилю не устає голос машинових крісів. Все те робить враженє страшного пекла.

На улицях відбувають ся страшні сцени. Повстанці добре зоружені відповідають часто на стріли анґлійських жовнірів стрілами з вікон і дахів.

Після півурядових звітів число убитих виносить вже понад 100 людий. Загально уважають отсе число за низко оцінене. Жертви є значно більші.

АНҐЛІЙЦІ ПОЛОНИЛИ 707 ПОВСТАНЦІВ, АЛЕ БИТВА НА УЛИЦЯХ ДУБЛИНА ТРИВАЄ ДАЛЬШЕ.

ЛОНДОН, 30. цьвітня. — Урядовий звіт анґлійського правительства доносить, що анґлійські війска мають вже у своїх руках цілковиту контролю міста. Вправді ще три дільниці міста находять ся в руках повстанців, але правительство має надію, що вже в найблизших годинах місто буде очищене з повстанців.

Урядовий звіт команданта анґлійських війск в Ірляндії звучить:

„Загальне положенє в Дублині є вже більше вдоволяюче. На провінції треба ще богато праці, заки удасть ся привернути лад, але є надія, що основа повстаня вже знищена.

„В самім Дублині піддали ся ті відділи повстанців, які обсадили були почтовий і судовий будинок.

„Дотепер полонено 707 осіб, між ними і ґрафиню Маркевич".

Ґрафиня Маркевич є походженя ірляндського і є донькою властителя дібр. Вона вийшла замуж за польського артиста Маркевича. Вже в р. 1913 брала вона живу участь у великім зелізничім страйку. Коли вибухло повстанє, вона одягнула мундур повстанця і станула в рядах борців за свободу свого народа. Її обвинюють, що вона при здобуваню замку в Дублині віддала перша стріл, кладучи трупом жовніра, який стояв на варті при входовій брамі.

ПРОВІЗОРИЧНИЙ ПРЕЗИДЕНТ І ГОЛОВНИЙ КОМАНДАНТ ПОВСТАНЦІВ В ДУБЛИНІ РАНЕНІ І ПОЛОНЕНІ.

ЛОНДОН, 30. цьвітня. — Останні вісти доносять, що при здобуваню головної кватири повстанців головний командант дублинських повстанців, Джеймс Каноли, зістав тяжко ранений і взятий в полон. Також і провізоричний президент републики П. Пірс мав бути підчас битви ранений і взятий в полон.

Полонений президент мав видати проклямацію, в якій мав завізвати своїх товаришів до зложеня оружя.

Повисше наведені вісти не є ще урядово стверджені. Тутешні часописи, які виступають в обороні повстанців, підозрівають, що анґлійське правительство нарочно пускає в сьвіт такі вісти, щоби цілу революцію представити яко діло кількох одиниць, а не цілого народа.

СТРАТИ АНҐЛІЙЦІВ В САМИХ ОФІЦИРАХ ВИНОСЯТЬ 34.

ЛОНДОН, 30. цьвітня. — Урядові вісти, які наспіли з Ірляндії, подають дотеперішні страти в офіцирах в битві на улицях міста на 34: 7 убитих, 26 ранених і один пропавший. Близших дат про страти в жовнірах урядовий звіт не подає.

Шкоду, заподіяну в будинках оцінюють на 10 міліонів долярів.

РЕВОЛЮЦІЯ В ІРЛЯНДІЇ Є ДУЖЕ ТЯЖКИМ УДАРОМ ДЛЯ АНҐЛІЇ.

ПІТСФІЛЬД, МАСС., 30. цьвітня. — На зборах Ірляндців (Айришів), які уладило товариство „Приятелів Ірляндської Свободи", промовляв Д. Коґелен, судія нюйорського найвисшого суду.

Між иншим заявив він отсе:

„Воно ніяк і нічим не дасть ся заперечити, що у сій війні Анґлія є вже побита і побіджена. Повстанє в Ірляндії є найтяжшим і найуспішнійшим ударом, якого взагалі колись дізнала Анґлія. Довголітний спосіб войованя Анґлії при помочи брехні і облуди тепер не удав ся. Цілий сьвіт, як вороги так союзники і безсторонні, переконали ся, що Анґлія не є покровителем слабших, але позістала надальше тимсамим тираном, яким була завсігди передтим.

„Анґлія має перед собою три дороги: вона мусить втягнути Злучені Держави до війни з Німеччиною або сама дальше війну вести або заключити мир.

„Щоби Злучені Держави не були сліпим орудєм в руках Анґлії, про се ми повинні і мусимо постарати ся; сама вона бороти ся не є всилі; остає їй трете, то є заключити мир. Заключенє мира під отсю пору означало би банкротство Анґлії яко великої держави.

„Повстанє в Ірляндії, хоч би воно закінчило ся і невдачею повстанців, отворить очи сьвітови. Цілий сьвіт бачить, що ірляндський нарід є готовий бороти ся і класти житє за свою свободу, що ірляндський нарід ніколи не був льояльний супроти анґлійського правительства, що Анґлія ніколи не думала додержати своєї обітниці і дати Ірляндії самоуправу. Отсе повстанє пригадує всім тим Ірляндцям, які є розкинені поза границями вітчини, щоби вони взяли ся до праці над визволенєм Ірляндії.

„Чи Злучені Держави підуть до війни, залежить богато від становища Американців-Ірляндців. Ми, Ірляндці і потомки ірлянських іміґрантів, маємо в дійсности силу у своїх руках рішати, чи Злучені Держави сьміють ідеали, які розбудили Вашінґтон і Джеферсон, споганити і яко союзники Анґлії брати участь у війні, чи ні".

З нагоди революції в Ірляндії відбули ся в неділю віча Айришів майже по всіх містах Злучених Держав. В Злучених Державах істнує кілька головних орґанізацій, які мали на цїли визвольну боротьбу Ірляндії. На всіх вічах, без виїмки, виступили бесідники дуже остро проти Анґлії, яко відвічного тирана і гнобителя ірляндського народа.

Ворожий настрій тутешних Айришів проти Анґлії буде мати незвичайно великий вплив на уложенє політичних відносин між Злученими Державами а Анґлією і Німеччиною. Треба памятати, що Німці і Австрійці разом становлять в Злучених Державах більшість не лише в економічних але і політичних справах.

ВЕЛИКИЙ АНҐЛІЙСЬКИЙ ВОЄННИЙ КОРАБЕЛЬ „РОССЕЛ" (14.000 ТОН) ЗАТОНУВ.

ЛОНДОН, 28. цьвітня. — Анґлійська фльота потерпіла знова велику втрату, як се доносить урядовий звіт міністерства маринарки. Урядовий звіт звучить:

„Воєнний корабель „Россел" віхав вчера на Середземнім мори на підводну міну і затонув. Адмірала, капітана, 24 офіцирів і 673 моряків виратувано. Решта залоги, то є 124 людий правдоподібно утонули".

Корабель „Россел" числив около 14.000 тон. Його зоруженє складало ся з 4 12-цалевих, 12 6-цалевих, 12 3-цалевих і 6 3-фунтових гармат. Кошт будови корабля виносив около 5 міліонів долярів.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

„Риндам" прибув до Ню Йорку в понеділок (1. мая).

„Юнайтед Стейтс" прибуде до Ню Йорку в середу (3. мая).

„Нордам" прибуде до Ню Йорку в четвер (4. мая).

„Берґенсфйорд" прибуде до Ню Йорку в пятницю (5. мая).

Телеграми доносять, що з „Риндаму" і „Нордаму" Анґлійці забрали австрійську і німецьку почту. Щодо почти з двох других кораблів, то ще не було точнійших вістий.

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

„Стокгольм" відійде з Ню Йорку в середу (3. мая).

„Риндам" відійде з Ню Йорку в суботу (6. мая).

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовлення належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF MEMBERSHIP LABEL FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS

За всі оголошення поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ІРЛЯНДЦІ БОРЮТЬ СЯ ЗА СВОБОДУ.

В Ірляндії революція; почала ся з міста Дублина і розширила ся на цілий край. В революції бере участь міське населене і селянство. Положене стало грізним для Анґлії і над Ірляндією завішено воєнний стан.

Революція не вибухла припадково. Боротьба між ірляндським населенєм і анґлійським імперіялістичним, правительством триває понад 600 літ. Змаганєм Анґлії є злучити 3 колишні королївства: Анґлію, Шкотію й Ірляндію в одну сильну злучену цілість і злити ті три народи в один. Найбільше уперті проти сього змаганя анґлійського правительства є Ірляндці і тому на ірляндський нарід наложено найтяжше ярмо. Знищено їм їх рідну ґалійську (ірляндську) мову, а накинено чужу — анґлійську.

Рівнобіжно йшов визиск економічний. Богацтва краю — головно копальні, нарочно не використусть ся, наслідком чого вивіз сирих матеріялів з Ірляндії є дуже малий. Величезні земельні простори є в руках анґлійських льордів і лише малий процент землї належить до селяньства. Більшість Ірляндців се сільські робітники. Надто і земельна велика посілість не є раціонально загосподарована; збіжа не плекають богато, бо Анґлія спроваджує його по дешевшій цінї з Канади. Зате великі земельні простори відступлено на випас худоби, бо Анґлія має величезне запотребоване мяса. Випас худоби на панських землях не дає ірляндському народови ніяких зарібків, наслідком чого еміґрація з Ірляндії до Америки прибрала величезні розміри. Податки в Ірляндії є висші ніж в кождім иншім краю в Европі.

Зовсім зрозуміле, що невдоволене населеня, страйки і инші способи боротьби мусїли бути природним наслідком такої системи. Анґлія мусїла числити ся з тим і тому рішила ся дати Ірляндії самоуправу. Саме перед війною ухвалив анґлійський парлямент т. зв. „гомрул", однак його не введено в житє.

Саме страх перед тим, що Анґлія не додержить слова і не впровадить самоуправи, був причиною, що Ірляндці почали приготовaня до революції. Їх змаганєм є стати цілком независимою державою. Вони думають, що чинний виступ в боротьбі зверне увагу цілого сьвіта і їх справу будуть розбирати на мировій конференції. Се виявило ся на айриській конвенції, яка відбула ся дня 5. марта 1916. року в галї театру Когана в Ню Йорку. Тодї заявив ірляндський публіцист Джан Девой таке:

„Прийшов час, коли ірляндський нарід мусить сказати правительству до чого він зміряє... Ірляндія не може зискати своєї свободи без участи у війнї; не з Берліна, анї з Відня дають нам вказівки, щоби ми виступили до війни, анї Ірляндія не приняла би таких вказівок від якоїнебудь держави. Ірляндія мусить бороти ся, щоби здобути свободу, а тепер є одинока нагода до осягненя сеї цїли".

Минуло два місяці від ірляндської конвенції і від сеї заяви, а Ірляндія виступила чинно до боротьби. Не жалує крівавих жертв своїх найлїпших синів. Орґанїзація Сін Фейнерів, (Сін Фейн значить в ірляндській мові: „ми самі") поставила правильну армію, заосмотрену в оруже і загалом з'орґанїзовану на військовий лад. На улицях ірляндської столиці, Дублина, збудовано барикади, на дахах домів уставлено машинові карабіни, а на ірляндських полях покопано рови. Розпочала ся зовсім правильна війна з анґлійським військом. Які будуть успіхи — покаже будучність. Одначе сам факт, що Ірляндія виступила до війни саме в пору, буде мати для історії визвольних змагань гнобленого народа велике значінє. Є се добрий примір для всїх поневолених народів, особливо для нас Українців.

ЗНЕВІРА.

У день зневіри мовчки йде до мене
Сонна мара —
І шепче: Ти покинь житє шалене,
Нехай щеза!...

А в чорну ніч по моїй хаті бродить
Демонів цар...
— Вживай життя, — воно лиш раз приходить,
Як царський дар!...

Й лякають так мене Демони вічні —
І їх гомон, —
Не знаю я, чи брешуть Духи нічні,
Чи денний Сон...

Юра Шкрумеляк, У. С. С.

„РАДОСТНАЯ ВѢСТЬ".

Знаходимо в московській нюйорській ґазеті „Свѣтъ" статю під повисшим заголовком і читаємо там:

Ділимо ся з американською православною Русию радісною вісткою: лідер „старорусскої партії" в Америці, всїми знаний, люблений і всїми шанований „щирорусскій патріот", духовний управитель „Общества Русскихъ Братствъ", **всеч. о. Теофан Обушкевич перейшов на православє.**

Опісля йде славословіє для о. Обушкевича, його особи, його „патріотизму", його трудів і т. д.

Імя о. Обушкевича звісне також і американським Українцям. Се один з перших грецько-католицьких сьвящеників, які прибули до Америки, щоби орґанізувати наші парохії. Сам о. Обушкевич був вже тодї москвофілом, однак мимо сього перші наші сьвященики йшли з ним рука в руку як в церковних так і в народних справах. О. Обушкевич був навіть одним з основателїв нинїшного Українського Народного Союза. З часом він почав чимраз більше отверто виступати яко москвофіл так, що грецько-католицькі українські сьвященики зірвали з ним всякі зносини.

А що з бігом часу всї галицькі москвофіли, з роду греко-католики, перейшли до російсько-православної церкви, а при грецько-католицькій церкві остали самі галицькі й угорські Українцї, тому о. Обушкевич створив собі окрему грецько-католицьку парохію в Олифант, Па., до якої належала горстка москвофільських недобитків. Видко, що о. Обушкевичови було ніяково оставати дальше з подвійними релїґійними переконанями: грецько-католицькими на зверх, а російсько-православними у нутрі. І тому він, 74-лїтний старець, рішив ся на рішучий крок: стати отверто православно-російським сьвящеником та піддати ся управі російсько-православної церкви.

Для нас сей крок має лише історичне значінє. Жалувати за о. Обушкевичом ми не маємо чого. Чим скорше позбудемось непевних одиниць зпоміж нас, тим скорше ми самі в собі дійдемо до ладу. І тому перехід о. Обушкевича до російської церкви є для нас також „радісна вість".

ТАРАС ШЕВЧЕНКО.

Всесильний був твій дух. Ніякії тюрми
Не омертвили в нім любови до Вкраїни;
Ти бачив як пророк з глибин важної тьми
Будучі ясні дні невольної країни.

Ти вірив в те, за чим твоя душа тужила,
І вірив в заповіт відвічного Дніпра;
Як пристрасно твоя душа той шум любила,
Що плив неначе клич з Дніпрового нутра!

„Україна вільна! Конець її недолї!
Вже хліборобський плуг блестить опять полями.
І гордо линуть в даль твої пеани волї,
Що їх ти виспівав, як мучив ся тюрмами!"

Ось так Дніпро... Та—чуй! Жандарми, крик і внути...
Се — гноблений народ і мука і насила!
Про великанський чин, про свободу, — не чути...
Нехай що і тюрма геройства сотворила.

Та чорную судьбу свою ти не прокляв,
Бо проти люду мук — ти бачив в нїй краплину...
Ти про безкрайний степ крізь тихий плач співав
І за нещасний люд молив ся без упину.

Та хоч сто лїт борби вже лине в вічні тіни,
Ти наче полумінь запалюєш й горить:
Ти божественним став для всеї України, —
В тобі вона себе з поклоном здоровить!

С. Чилінґіров.

З болгарської рукописи переклав
Остап Грицай.

ЯК ТЕПЕР ВІДБУВАЄТЬ СЯ РЕКРУТАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

Сотки тисяч Українців служать у державнім австрійськім війску. Кромі того виставив український нарід хоробрі ряди добровольців, славне Січове Військo, котре дальше доповняє добровольцями, а саме молоденькими хлопцями низше 18 лїт. Як радо і з яким запалом горнеть ся до свого війска молодїж українського народу, необовязана ще до військової служби, про се доходять до нас цікаві вісти з усїх сторін нашого краю. Сей запал сьвідчить наглядно про те, що ідея (думка) про самостійну українську державу, про те, що ми самі хочемо вже бути господарями на своїй земли, глибоко увійшла в народ. Тут подаємо читачам вражіня з найновійшої поїздки по Галичині двох молодих Стрільців, висланих на рекрутацію командою Січового Коша*). Вони оповідають:

„Ми виїхали зі Львова на рекрутацію в Самбірщину дня 9. лютого 1916 р. і приїхали до Самбора 10. лютого по півночи, та зараз пійшли до міста. В стаційній команді сказали нам, що всї готелї заняті. Але якийсь жидок таки знайшов для нас нічліг у готели, за котрий заплатили ми разом 3 К., отож зовсім не богато.

„На другий день пійшли ми до українського „Народного Дому", де застали збори, на котрих були відпоручники з ріжних громад повіту. Отримавши там інформації, як також пійшовши опісля до одного визначного українського діяча, поїхали ми зелїзницею до недалекого села Кульчиці. Там порозуміли ся ми з місцевими інтелїґентами в справі рекрутації Стрільців і знов зелїзницею до Дублян, відки пішки пійшли до Гординї Шляхотської і Корналович. Товаришив нам самбірський ґімназист з тих околиць, Гриць Бандрівський. В Корналовичах застали ми рівнож збори, на котрих реферував уже учасник самбірських зборів. Ще по дорозі наш товариш сказав знакомим, що ми приїхали записувати добровольців до Українських Січових Стрільців. Тодї вже бігло за нами богато молодих хлопців, охочих до Січового Війска.

„Було то 12. лютого, на Трех Сьвятителїв, і в Корналовичах був інтелїґентний Українець з сусїдного села Бабина. Він запросив нас до Бабин на Стрітенє (15. лютого). Ми переночували в Корналовичах у сьвященика. На другий день рано пійшли до церкви на хори, де нас громадяни дуже радо приняли. Начальник громади таки з хорів вислав післанця до села Білини, заповісти, що ми прийдемо там по добровольців на другий день. До післанця сказав начальник: „Іди, а Бог тобі певно простить те, що на Службі Божій не будеш присутний, бо йдеш за українською справою".

„Корнеловецький сьвященик згадав на проповіди про Укр. Сстрільців і їх заслуги, тай сказав громадянам, у якій справі ми приїхали. Люди в церкві плакали зі зворушеня. Зараз по богослуженю відпровадила нас юрбою молодїж, що хотїла зголосити ся до Українського Війска. Зголошували ся навіть малі, 15 і 14-лїтні хлопці. Ми казали їм, що баґнет з крісом буде більший від них і що його не зможуть нести. На те відповідали вони, що чують ся в силї послужити в українськім війску і що доконче хочуть пійти до Січових Стрільців. А 15-лїтний братанок начальника громади почав просити стрика, щоби просив нас, приняти його до Січових Стрільців. Як ми відмовили ізза його надто молодечого віку, він розплакав ся при всїх, казав, що має досить сили і перестав плакати, аж як ми прирекли йому, що другий раз як прийдемо, то вже і його возьмемо. Ті, котрих ми тут приняли і вписали (а було їх 18), тїшили ся особливо тим, що в сїм війску є українська команда, „як у давній Сїчи". Віз уже ждав на нас, і ми рушили, окружені великою юрбою людий, котрі нас випроваджали. По дорозї селом питаємо знакомих уже, що роблять новобранцї, котрих ми на разї лишили, щоби приготовити ся до дороги. Відповідають нам: „Їх мами плачуть, а вони ходять по хатї тай співають з радости, що йдуть до українського війска".

„Дня 13. в неділю вечером були ми вже в Білинї, також переважно шляхотськім селї. Тут задержали ся ми коротко, звернувши увагу місцевих інтелїґентів на справу рекрутації. З Білини є вже від давна Стрільці в січових рядах, а саме хорунжий Онуфрак, Тарко й инші, та був погибший уже вістун Білинський Володимир, за котрого там відправляли панахиду. Відтак поїхали ми до Бабин, де застали учительку, сестру нашого полоненого четаря Альфреда Гааса (його полонили в Карпатах коло Комарник при кінци грудня 1914). Тут були ми на панахиді за погибших Стрільців. Громадяни зложили кількадесять корон на стрілецьких інвалїдів. По богослуженю сільська молодїж зібрала ся в школї і пятьох вписало ся до Стрільців, а один догонив нас на дорозї, як ми вже опускали село, і просив, приняти і його. Відтак приїхали ми до села Пиняни. Там люди вже знали, що ми маємо приїхати і зібрали ся в громадськім урядї. Замітна річ, що тут старі батьки заохочували своїх синів, аби йшли помагати прогнати ворога. З Пинян поїхали ми до Берегів і застали ще людий на вечірни. Там „Січ" має свій дім і склеп (музику знищили Москалї). Один сьвідомий селянин, що вернув саме яко інвалїд з італїйського фронту з медалями (був також у Сербії та під Люблином), заохочував молодих хлопців, аби вступали до свого війска. Там вписало ся пятьох молоденьких хлопців, що належали в селї до січової музики. Відтам поїхали ми до Самбора, де застали вже вписаних передтим хлопців і сьвіжих добровольців ґімназистів. З собою взяли ми до нашої збірної станиці у Львові тільки 26; инших лишили ми на разї дома, давши їм покликуючі карти. В Самборі український жіночий комітет приніс для добровольців синьо-жовті відзнаки, а о годині 11. в ночи серед співів вирушили ми на дворець, де ждали на поїзд до год. 4½ над раном.

„На двірци прийшло до суперечки з якимсь латинським попом, котрий сказав, що половина Українців виїхала сама до Росії. На щастє мав що на стільки розуму, що сказавши се, втік з двірця".

Др. Осип Назарук.

*) Сї Стрільцї то Михайло Герман, укінчений семинарист, літ 22, і Володимир Гірняк, ученик 7. кляси ґімназіяльної, літ 18; оба родом зі Струсова (теребовельського повіту) й оба вістуни при У. С. С.

МІЙ СПІВ.

Під голос труб, під гук гармат
Мій спів іде з передніх чат
І в сьвіт несьміло входить.
В царство краси, в книгу буття,
В таємні сторони життя
Мене за руку вводить.
І я живу уже не сам.
Менї цікавий хлоп і пан
І ріжная їх доля.
Для мене любе є добро
І те, що в зло людий ввело. —
Найбільше-ж люба воля.

Лу. Лу., У. С. С.

РОЗЧАРОВАНЄ МОСКВОФІЛІВ.

Говорити тільки про неослявізм чи панслявізм всяких учасників недавних русофільських „собраній" булоб несправедливо, нераз аж до сьмішности несправедливо, маючи на думцї таких русофільських полїтиків як Ґренджола чи Головка. Під русофільський прапор ґуртували ся в останних часах в Галичинї ті селянські елементи, які, йдучи за курсом полїтики подільських „земян", не меньше радо любували ся в рублях як в давнійших пятках за голос, а дальше цїлі ряди селян, заманені русофільськими надїями на білого царя, що, мовляв, визволять їх з польсько-жидівської неволї. На ту демаґоґічну нуту були переважно й настроєні всї летючки російські, прибираючі особливо яркий характер в редакції Ґеровських...

Та ось прийшла російська інвазія на Галичину і русофільські провідники, зпоміж яких дехто й дійсно вірив про так звану визвольну місію Росією, побачили незабаром, що вони впали жертвою власного самодурства. У Галичинї уряд російський швидко повернув у бік від русофільських крикунів та опер ся на пп. Грабських та польських русофілах консервативного автораменту, доводячи до розшуки компанію Дудикевича.

Полєміка між „Львовскимъ Военнымъ Словомъ" і „Прикарпатскою Русю", яка перенесла ся була відтак до чорносотенного „Кіева", ще всїм у тямцї, щоби близше її нагадувати. Та поки остаточно вияснили ся відносини між урядом і „визволеними" русофілами, російські полки мусїли уступити, а за ними пошила до Росії цїла филя русофільських збігців. Читаючи про їх гірку долю в Росії, приходить ся мимоволї подумати, що є немезіс, яка карає відступників і перевертнів.

Ось у тїм самім „Кіев-і", де Дудикевичівцї закидали колись російським штабовцям „мазепинство" озвав ся в ч. з 21. січня „нікій" Галичанин, себто хтось з галицьких москвофілів, з тяжкими докорами на адресу російських „освободителів". Йому приходить ся прямо заздрим оком глядїти на долю Поляків у прирівнаню до положеня „галицько-русскихъ" збігців. На них дивлять ся у Росії як „на жебраків та дають те відчувати на кождім кроцї". „Російська суспільність не любить Галичан", бо вони „русскими" віддаленими від Росії, а в додатку убогими. Инша справа з Поляками; вони — як впевнює Галичанин — сидять на трох стільцях, не хочуть природної Польщі, тільки з західною Україною й Галичиною; через те й трактуєть ся їх чемно. Для них мав російський скарб державний міліони, а для Галичан сотики, але й ізза них не може заспокоїтись російська публіцистика. „Припустім — нарікає автор сеї жалоби, що походить чи не зпід руки „самого" Дудикевича — що були деякі неточности в грошевих рахунках, алеж се сотикові справи в порівнаню з так широкою полїтикою". По сїм апели до російських кругів, аби були більше вирозумілі для д-ра Дудикевича і тов., які отсе нагрівають руки фондами призначеними для галицьких збігців-селян закватированих до Ростова над Доном, слїдують незвичайно замітні русофільські падьканя:

„Ми не манили себе, що Росіяни нас люблять, але сього не припускали нїколи, щоб ми в полїтицї займали останнє місце між всїми славянськими, а навіть неславянськими народами, та щоб ми стояли навіть позаду за Поляками". За сим іде вже погроза: „Коли воно так, то ми швидко скажемо за галицькою пословицею: „Коли моє не в лад, то я зі своїм назад!" Найменьший товчок — і цїла наша Русь поспішить у сторону ворогів, в сторону „мазепинців" і Поляків та потоне в унії, в католицизмі і в ненависти до Росії". Те, що москвофіли вщіплювали в Галичинї через десятилїтя, „знївечили пани-Росіяни своїм недбальством за кілька місяців!"

Галичанин підчеркує комплєтну дезорґанїзацію і розбитє русофільського табору: „Одних вивезено, другими заповнено вязниці, а хто спас ся перед шибеницею і арештом, той утік до Росії та трафив знов як до ворожого краю".

І на русофілів приходить каяте, та вже запізно. Всеж таки доля їх повинна бути відстрашаючим приміром для всїх Славян, хто з них надїєть ся на якусь поміч Росії. Для Росії добрі всякі русофільські елементи тільки поза її границями, добрі у сусїдних державах, коли тими юрґельтниками можна як насїкомими запоганити сусїдови кожух, і на тім кінчить ся вся любов Росії до Славян, а в першій лїнії до галицьких „русскихъ", котрі так покутують тепер за російський юдин гріх.

КРОВ ТА СЛЬОЗИ.

Один з кореспондентів з Константинополя, описуючи епізоди з балканської війни, представляє грозу війни отсими словами:

Що за страшне діло — війна... Коли в битві поляжуть сотки жовнїрів, се прямо не вистарчає, щоби зворушити публику та читачів. Мусить конче впасти кільканайцять тисяч, тодї вже се викличе між читаючими якусь сензацію. Люди вже привикли до проливу крови, до безвстидности, до насильств, до звірств та пожежі, а навіть жертви масового убийства не викликують у них співчутя.

Я бачив кільканайцять таких людий в отсїй війнї, які чудом майже вирятувались та не впали жертвами розшалїлих жовнїрів, що мов вампірі вітрили за теплою людською кровю. Се були болгарські збігцї. Вони розказували менї свої сумні пригоди простими словами. Ми вже нераз чули такі оповіданя. Убийства, насильства, рабунки та всї инші найпідлїйші вчинки, яких може допустити ся лише чоловік, позбавлений власної гідности. І все те саме, те саме. Якеж воно сумне, як болотом обкидає нашу так звану цивілїзацію, культуру! Зізнаня отсих біднягів годять ся одні з другими — нема тут анї дрібки неправди, брехнї, що кидалиб підозрінє на зізнаня одного або другого. Один з хлопців розказував менї ось що:

— Я не маю батька нї матери. Я стратив також вуйка та тїтку і не знаю, де вони дїлись. Се було за дня. Ми побачили нечайно, як до нас почали наближати ся Турки. Сама кіннота. Курди та Араби. Ми вийшли їм на зустріч з попами попереду, неслисьмо для них хлїб, яйця та масло. Три днї ми їх мусїли годувати. Відтак повтїкалисьмо в гори...

— Чому ви втїкали?

— Жовнїри почали нам відгрожуватись. Ми побоювались тай утїкли.

Тоді вони прислали до нас свого післанця з наказом, що ми мусимо вернути та що нам не грозить нічого. Ми повернули. Все було знищене. Жовніри вдерлись до наших домів. Не знаючи язика, ми не могли зрозуміти, чого вони від нас жадали. За те вони почали нас бити та переслідувати. Вкінци військо пішло, а на його місце прийшли другі жовніри. Вони зібрали всіх мущин в одно місце та повязали їх по три в однім гурті. Село підпалили та почали обстрілювати його зі всіх сторін. Жінки почали кричати та втікати. Всюди розпочав ся рабунок. Я утікав разом з другими. На власні очи бачив я, як один з жовнірів заколов двох мущин, а як обтинали одному з мешканців уха і ніс.

З цілого села, де було більш 50 господарств, не вийшов ціло ні один мущина. Учитель нашої школи застрілив ся сам, бо не хотів віддати ся в руки розшалілих жовнірів. Инші попалились в горючих домах і там погибали страшною смертю. Кого стрінули на поли, той там і згинув. По дорозі можна було бачити сотки людий, що лежали без житя. Мущин та жінок, яким не вдалось утічи, повели кудись Турки. Не знаю, де вони тепер.

Легко собі представити, в якім страху жили жінки. Викликую одну з них, що вратувались. Не хотіла до мене приступити. Щойно по довгих переконуванях вона згодилась та почала розказувати своє. Я запитав її, чого вона плаче?

— Ах! — сказала — се таке страшне, що ми тут пережили та перебули, сього прямо не можна зрозуміти. Ціле село спалене. Батько убитий, мої брати пострілені. Мого чоловіка звязали та застрілили мов собаку. Моя дитина, мала, дволітна, кудись поділа ся... Та що, я її сама покинула...

Зацікавлений таким говоренєм я запитав:

— Як то ви покинули?

— Усі казали: покиньте дітий, то лекше нам буде втікати! Богато жінок покинули свої діти. І я те саме зробила, не знаючи, що зі мною станесь. Я покинула свою одиноку дитину... Так, так!...

В далечі видно горіюче село. Доми валять ся. Чути стріли, крики, грозу довкола. Перелякані жінки втікають. Вони не бачать нічого, не чують; думають лиш про се, як би їм можна чим скорше втічи. Покидають своїх дітий, щоб лекше було...

Прийшла до мене якась старуха — жінка, похилена зі старости, о поморщеній твари та запалих очах.

— Я мала щастє — говорить побожачим голосом — що мені вдалось утічи.

В її словах пробиваєсь неначе здивованє, що те якраз їй вдало ся.

— А кілько вам літ, бабуню? Певно зі сотня буде — питаю.

— Не знаю добре, але певно буде стільки. Я вже давно дітий поховала. Тепер остала сама і таки ще жива.

Нам дійсно видаєть ся дивним, що отся старуха вратувалась. А дітий, малих немовлят, що не були ще всилі удержатись на слабих ніжках, покинули десь по дорозі, під деревами, в лісах та долинах. Хто їх нагодує? Горяче сонце спалить їм очи та уста, надармо будуть шукати грудий матери. А дикі череди вовків почують їх плач, голодні гайворони пошарпають їх слабе тіло на кусні.

Чи маю ще дальше розказувати? Гаж се та сама історія. Страшна різня, потоки крови та сліз. Я питав болгарських збігців, чи хочуть вони повернути до Болгарії. Відповіли всі з запереченєм.

— Чомуж не хочете вертати на свої старі оселі?

— Все спалене, понищене — відказують.

— А коли вам дадуть одежу й худобу?

— Не хочемо... Не можемо... Се страшне... ми боїмось. За богато пережили ми кровавих споминів. Криваві тіни не давалиб нам в ночи спокою. Ми всі бачилиб їх на кождім кроці, на кождій нашій ниві, всюди, всюди, де лиш не поглянулиб. Хто пережив стільки, що ми, сей того ніколи не забуде.

І правду кажуть отсі вбогі мешканці. Ціле море терпінь залило сей край, а розбурені хвилі витворили тут потоки крови. Руїни людських осель та людські тіла, що лежать по дорогах з викривленими лицями, збезчещені, між ними жінки й діти, над якими знущались у звірський спосіб, — се переходить уяву найбільше байдужих людий. Попалені села та міста — отсе образ війни. Чи не був би вже найвисший час положити конець усему тому? Чи не час би вже повернути до ідеї культури та позбутись тяжкого проклону мілітаризму, що тяжить над головою людства? Чиж те, що діялось на Балкані, не є повторенєм теперішної війни? Се страшне. Монархи, що пхають вас в отсю різню, будуть вам говорити, що усе те робите в імя Христове, що се для добра вітчини вашої, на якій їм може найменьше залежить...

ЛИСТИ ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Рабик Василь від жени Ксиньки—Котів.
Радомський Никола від жени Тикини—Русів.
Рєк Франк від жени Кароліни—Коморівка.
Ролький Теодор від Теодора Букиди—Перегноїв.
Романюк Ілярій від Александра Романова—Шубранці.
Рошка Іван від жени Марії—Глиниця.
Ретар Олекса від родичів.
Розбарський Петро від Йосифа Семираза—зі шпиталю.
Рибак Петро вді жени Настуні—Братківці.
Рибій Петро від Михайла Рибія—з війни.
Рівка Василь від жени Ґені—Шипинець.
Руснак Іван від жени Євфрозини—Крищатик.
Рушак Максим від жени.
Садовий Михайло від жени Анни—Залужа.
Савчук Гаврило від жени Теклі—Рудники.
Сазичин Михайло від батька Онуфра—Красна.
Сеник Матвій від жени—Братковець.
Сенюк Михайло від родини—Підгайчики.
Семенюк Дмитро від родини—Черепківці.
Семенюк Петро від ени Марії—Сморжів.
Сидорак Федор від ?ени—з Глібокою.
Сивак Антін від жени—Родатичі.
Сидорчук Федьно від жени Брониславн—Заміхів.
Скобар Алексій від жени Анни—Сигнівка-Львів.
Слободзян Лукіян від батька Дмитра—Бортники.
Смолій Ілько від жени Катерини—Скварява.
Сологуб Микола від брата Кіндрата—з війни.
Сосюкало Дмитро від сестри Марії—Боянець.
Сорочан Георгій від сестри Фрозини—з Буковини.
Сосновський Михань від брата Ілька—з війни.
Стасьо Стефан від жени Парані—Залуже.
Стельмашук Петро від брата Івана—з війни.
Степула Корнило від родини—Бучач.
Стефаник Стефан від Євки Стефаник—Скварява нова.
Стефаник Дмитро від родини—з Буковини.
Сидор Григорій від Марії Сидор—Глинско.
Ситар Миколай від сестри Еєклі Віхут—Жубомости.
Симович Микита від жени Аниці—Рожнів.
Субатицький Дмитро від брата Івана—Березів середний.
Свистун Михась від жени Катерини—Хотимір.
Шаланський від жени Євдокії—Григорів-Монастириска.
Шевківська Павліна від Марії Бойкович—Лзяни.
Шкодинський Іван від Михайла Балабаца—з бараків.
Шпільник Василь від родичів—Манівско.
Шипітка Никифор від брата Нестора—з Буковини.
Шпурган Николай від жени Калини—Залуче-Снятин.
Шруба Дмитро від жени Марії—Немирів.
Щербан Онуфрій від Настасі Щербан—Подекоуць.
Щербановський Петро від жени Домки—Карапчів.
Татарчук Іван від Єлени Маковійчук—Волчківці.
Тащук Тимофій від жени Параски—Шипінець.
Терентюк Іван від жени Анни—Карлів..
Ткацюк Александер від жени—Іліяни—Іавидени.
Ткачишин Роман від жени Анни—Тарношин.
Токарчук Василь від родини—Люча.
Томюк Іван від жени Єлисавети—Шипінець.
Томчук Іван від жени Марії—Рудники.
Томчишин Михайло від жени Анни—Тарношин.
Торошанко Іван від жени Варвари—Гаврилестс.
Трачкар Іван від Марії Трачкар—Давидени.
Трифяк Василь від Василя Лемко—Чортовець.
Трицяк Харитон від жени Анни—Тарношин.
Тучапець Гринько від жени Маруні—Яжів.
Турецький Василь від родини—Заставна.
Турек Сома від жени Варвари—Южинець.
Тимощук Николай від батька Івана—Олешків.
Танассійчук Василь від жени Катерини—Шишківці.
Василечко Фред від жени Марії—Олобода-Рожнятів.
Ваславський Николай від жени Марії—Яславець.
Ващениця Григорій від жени Таціянни—Ниновичі.
Вараниця Александер від жени Ядвіґи—Зубків.
Ванґела Василь від батька Федора—Лзяни.
Вандзюра Іван від родини—з бараків.
Верстюк Николай від жени.
Вевюрський Теодор від родини—Цінева.
Винницький Д. від Михайла Беринди—Чайковичі.
Вівчук Анна від Доці Вівчарик—Гвоздець.
Вовчук Дмитро від брата Василя—Тройця-Заболотів.
Вулексевич Гринько від ени Анни—Долиняни.
Возьний Петро від жени Анни—Нгачів.
Волошин Л. від Марти Волошин—Карапчів.
Возьний Станислав від брата Стефана—з війни.
Висань Павло від Євки Білик.
Унуляк Ґеорґій від родини—з Буковини.
Заболотний Іван від жени Софії—Поточиска.
Запісоцький Василь від брата Филипа—з війни.
Зеліско Іван від родини—Топорів.
Зелинський Іван від Євдокії Трунквальтер—з бараків.
Зінько Никита від жени Олени—Цеблів.
Жорней Сома від жени Марії—Южинець.
Жулковський Каспер від родини—Львів.
Зварун Стефан від брата Михайла—з війни.

НАЛЕЖИТІСТЬ ЗА ЛИСТ ВИНОСИТЬ 25 ЦЕНТІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ, А 50 ЦНТ. В КАНАДІ. ПОСИЛАЮЧИ НАЛЕЖИТІСТЬ, ТРЕБА ПОДАТИ ТОЧНО ЧИСЛО, ПІД ЯКИМ ЛИСТ Є ОГОЛОШЕНИЙ.

КОЛИ ХТО МАЄ ЗНАКОМОГО В КАНАДІ А ВИЧИТАЄ, ЩО ЙОГО ЛИСТ Є ОГОЛОШЕНИЙ В ТІМ СПИСІ, ТО ПРОСИМО ПОДАТИ НАМ ЙОГО ТОЧНУ АДРЕСУ АБО ПОВІДОМИТИ ЙОГО, ЩО ВІН МАЄ ЛИСТ.

ГРОШІ ТРЕБА ПОСИЛАТИ В МОНИ-ОРДЕРАХ АБО В ГОТІВЦІ НА АДРЕСУ:

AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 East 6th St., New York, N. Y.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Мирослав Січинський редактором.

Секретар „Федерації Українців у Злучених Державах" п. Мирослав Січинський зістав редактором клівлендського „Робітника", соціялістичної газети, органу Української Федерації соціялістичної партії в Злучених Державах. З 13-го числа „Робітника" (підписаного вже п. Січинським) довідуємо ся, що на редактора сеї часописи було трох кандидатів: тов. М. Січинський одержав 151 голосів, тов. Ев. Крук 38 голосів, а тов. Ів. Гундяк 30 голосів.

Можливість майнерського страйку.

Переговори між заступниками майнерів твердого угля в Пенсильвенії і власниками копалень не довели до пожаданих успіхів. Деякі круги є тої гадки, що 175.000 майнерів вийдуть певно на страйк. Субкомітет переговорював в Ню Йорку в суботу від рана до пізної ночи з три-дистриктовою Радою, але до згоди не прийшло. Жадна з переговорюючих сторін не хоче подати до публичного відома неполагоджених ще досі спірних точок. Люди, інтересуючі ся близше сею справою, догадують ся, що переговори розбили ся ізза майнерської юнії, якої власники копалень не хотять на жаден спосіб признати. Спірною точкою має бути також справа підвисшеня платні майнерам. Кажуть, що коли тридистриктовій Раді не вдало ся переперти згоди, то нема вже ніякої надії на ухиленє страйку. Та все таки сю справу возьмуть ще під розвагу на річній конвенції в Патсвіл, Па., яка розпічнеть ся сього вівтірка. Всі більші зелізничі компанії і фабрики вже на страйк приготовили ся, бо нагромадили великі засоби угля на будучність. Кажуть, що зелізничі лінії „Пенсильванія", „Лакавана" і „Рединг" мають кожда більше ніж по одним міліонови тон угля в запасі.

Заносить ся на великий страйк в Ню Йорку.

409 фабрикантів кравецтва в Ню Йорку видалили з роботи 70.000 робітників. Тим способом хотять дотичні фабриканти зломити робітничу юнію, яка за послідних 4 роки зросла у значну силу. Місцеві кравецькі юнії, до яких належить 100.000 членів, постановили оголосити загальний страйк з симпатії до своїх видалених з роботи товаришів. Сей страйк має розпочати ся сього вівтірка. До половини тижня — як запевняють провідники юнії — найменьше 90 процент робітень одежі будуть приневолені замкнути свої двері. Між кравцями і їх працьодавцями заносить ся на таку боротьбу, якої ще в Ню Йорку не було. До тої боротьби підготовили ся як слід обі сторони. В юнійній касі находить ся на сю ціль $100.000, а крім того страйкери надіють ся ще значної підмоги, матеріяльної і моральної, від „Американської Федерації Праці". Товариство фабрикантів приготовило знова на сю боротьбу міліоновий капітал. Окрім того фабриканти числять богато на страйколомів, яких у таких випадках зголошують ся звичайно доволі значне число. „Ми тепер горою", мовив один визначний фабрикант, „Се сезон повільний. Ми можемо замкнути наші робітні. Два місяці безробітя нам ані трошки не пошкодять. Зате той час доведе робітників до дуже сумного стану. Але вони самі до сього довели". Провідники юнії не лякають ся зовсім сеї погрози. Вони кажуть, що теперішна боротьба робітників з фабрикантами буде вже остання і мусить довести до бажаного ними кінця.

Грозять страйком.

Пітсбург, 28. цьвітня. — Нині рано оголошено вислід цілонічних нарад трамвавеої обслуги (стріткарових моторменів і кондукторів). Учасники зборів відголосували 100 до 1 уповажнити свого провідника оголосити страйк, як що „Пітсбург Рейлвей Компани" не згодить ся на їх домагання о побільшене платні до півночи в неділю.

Погроза виконана.

Пітсбург, 1. мая. — О півночи вийшло тут на страйк 3.100 людий, обслугуючих всі міські і деякі передміскі трамваї (стріткари). Майор Армстронг старав ся всіми силами, щоби довести до згоди між трамвавеою компанією і урядниками юнії. Конференція тривала повних 11 годин, але до порозуміня не довела. Через сей страйк трамвавеі компанії стратять денно по $32.000, а страйкуючі робітники по $8.000.

Хочуть відновити страйк в Гестінгс.

Гестінгс-он-Гудсон, Н. Й., 29. цьвітня. — Тут ходить чутка, що робітники в „Нешенел Кандіт анд Кейбл Компани" вийдуть знова на страйк і то не тільки чужинці, — як се було першим разом — але й Американці. Причиною нового страйку має бути та обставина, що місцеві власти держать дальше у вязниці тих людий, які були арештовані за нарушенє публичного спокою, хоч передтим обіцяли виставати ся о їх увільненє.

Страйк в Шікаго.

Шікаго, 28. цьвітня. — Нині вийшло на страйк дальших 600 людий, занятих в „Інтернешенел Гарвестер Компани", доповнюючи загальне число страйкерів до 3.300. Робітники застрайкували з тої причини, що чотирох з них відіслано домів нібито ізза пиянства.

Страйк в Байон.

В Байон, Н. Дж., вийшло на страйк 100 людий, занятих в робітні „Елко". Вони загрозили, що як не дістануть підвишки 25 центів на годину, то покличуть на страйк решту своїх товаришів, в числі 300.

ВІЧА В ПІТСБУРЩИНІ,

на котрих промовляти буде д. Мирослав Січинський і другі бесідники в справі Ф. У. в З. Д., відбудуть ся в слідуючім порядку:

Дня 7. мая:
в Вудс Рон Н. С. Пітсбург, о годині 2. пополудни.
в Мікіс Ракс, Па., о год. 7. вечером.
Дня 14. мая:
в Джанставни, Па., о год. 1. пополудни.
Дня 21. мая:
в Ранкін, Па., о годині 2. пополудни.

Др. В. Сіменович.

ВСЕНАРОДНЕ ВІЧЕ В НЮ ЙОРКУ.

Збори делєґатів українських Товариств в Ню Йорку, скликані „Українською Радою" дня 27. цьвітня у Флорел Гарден Гол, 74 Іст 4-та ул., Ню Йорк, рішають устроїти **всенародне віче в Ню Йорку** яко протест проти кривд, котрі діють ся над українським народом в Европі.

На референта зборів запрошуєть ся п. Миколу Цеглинського.

П. Задорецький, голова; С. Чосник, кас.; Н. Трач, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Мітінґи товариства ім. Др. Ів. Франка відбувають ся кождого першого вівтірка по першім. Всі члени повинні точно являтись під до осьмої вечером на галю „Бояна" під ч. 71 Говард Стр. корнер, Корт Стр., Нюарк, Н. Дж., а також і ті що бажали би вступити до сего Товариства. Тов. ім. Др. Ів. Франка має висше сто членів і около півтора тисячі маєтку. Всіх членів взиває комітет явитись у вівторок 2. мая точно на час, бо є много важних справ.

53 Т. Рудий, рек. писар.

ГАМТРАМК І ДІТРОЙТ, МІШ.

Заходом тов. М. Січинського, відограєсь
В СУБОТУ, ДНЯ 6-го МАЯ 1916 Р.
в гали Укр. Дому, 84 Ґрейлінґ Стр., Гамтрамк, Міш., представленє
„ІЦКО СВАТ"
комедія в одній дії в двох відслонах.
Річ діється в гірськім селі.
Початок точно о годині 7-ій вечер.
ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ.
Ціна тікетів: 50, 35 і 25 центів.
Режісер С. Гривнак.

53.54 КОМІТЕТ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Аматорський Кружок тов. „Вільних Козаків міста Львова" відограє
В СУБОТУ, ДНЯ 6-го МАЯ 1916 Р.
в Manhattan Lyceum Hall, 66-68 E. 4th St., New York, N. Y., представлене
„ВЕРХОВИНЦІ"
драма в 3-ох діях а 11 відслонах.
ПОЧАТОК О ГОДИНІ 8-ій ВЕЧЕР.
ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ ДО РАНА
ЦІНИ МІСЦЬ: І-рядні 75 цнт.; ІІ-рядні 50 цнт.; ІІІ-рядні 35 цнт.
За добру забаву ручить

53-54 КОМІТЕТ.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР! ПОЗІР!

Заходом Української Прогресивної Громади відограє ся пораз перший
в суботу, дня 6-го мая 1916 р.
в литовській гали, 575 Joseph Ave., Rochester, N. Y.
представлене з великої російської революції п. з.:
„ЗАСПОКОЇЛОСЬ"
драматичні нариси в одній дії а двох відслонах.
ПОЧАТОК О ГОДИНІ 7-ІЙ ВЕЧЕРОМ. ВСТУП 25 ЦНТ.
Половина доходу призначена на фонд наших голодуючих Братів в Галичині.

Буде се представлений образ з пропамятного 1905 року, коли то тисячі найкрасших синів — народів російської держави — повішано на шибеницях, постріляно, попробивано баґнетами, замучено по каторгах з приказу кровавого Миколи — тільки через те, що отверто забажали волі і хліба поневоленим і голодним народам російської держави.

Пролялось і УКРАЇНСЬКОЇ КРОВИ тоді чимало.

Обовязком кождого Українця і Українки, які стремлять до волі і щастя народа, — прийти і побачити те представленє, а з другої сторони — своїми лептами які заплатять за вступ — збільшити фонд для наших голодуючих Братів в Галичині.

По представленю наступить ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ який буде полученний з ріжними забавами, як почтою любови і иншими.

За одержанє найбільшого числа почтівок, призначені дві гарні нагороди.

Тож ще раз кличемо: ПРИХОДІТЬ, АБИСЬТЕ ОПІСЛЯ НЕ ЖАЛУВАЛИ.

Тямте: СУБОТА, ДНЯ 6-го МАЯ 1916 ЛИТОВСЬКА ГАЛЯ, 7-ма ГОДИНА ВЕЧЕРОМ.

53-54 УКРАЇНСЬКА ПРОҐР. ГРОМАДА.

Дохід російського царя виносить на кожду мінуту $80.

І. Фошко

„Ми ті оферми, ті рекрути, гарматне мясо на війну"...

КНЯЗЬ МАЙ.

(За Бавмбахом).

З селом подружитись
Приїхав князь Май;
У шлюбній мірти
Прибрав його край.

Став, жиде, горівку,
Музико, заграй —
За чарку, за скрипку
Платить вам князь Май.

Як веть ся, несеть ся
До такту сто пар,
Стрічки у волосю,
А в серденьку жар.

Позволь обійнятись,
Дівча, не втікай,
Тепер забороны
Касує князь Май.

З німецкого переклав Дмитро Лазор.

ВСЯЧИНА.

Як високо може чоловік літати.

Аероплян (літак) се така машина, при помочи якої чоловік може літати у воздусі. Зразу як тільки винайшли сї машини, літали люди дуже низко понад землею, а се з многих причин. Перше, що літати низко безпечнійше, як би що попсувало ся. Друге, що чим висше в гору тим більші зміни вітру, про які ми на землі дуже мало маємо поняття. Третє, що чим висше в гору тим рідший воздух, отже тим більшої треба сили, щоб літак удержати у воздусі. Вкінци газ званий ексиджен (кисень), який літак спалює, є рідший в горі і меньше спосібний удержати літак в руху. З огляду на се, що літаками стали посьугувати ся в арміях для звідів і що потреба вимагала, щоби ворог не міг літака замітити або поцілити його кулею, стали військові інженери улїпшувати літаки, аж вкінци дійшли до сего, що новітним літаком чоловік може злетіти до висоти 8.000 стіп, так що ворог ледви може його замітити, а поцілене літака на таку віддаль майже не можливе.

Найбільший тунель.

Місце, куди попід землю іде зелізниця, зветь ся тунель. Дотепер найбільший тунель був тунель сімпльорський. За яких кілька років будемо мати ще більший тунель. Буде він побудований у французськім місті Марсилії. Попри то місто пливе ріка Родан і впадає до моря. Ріку тоту мають получити з морським заливом, а позаяк в тім місці є гора, то під тоту гору поведуть пивницю, тунель, який буде 7 кільометрів довгий, 22 метри широкий, а 15 метрів високий, аби могли побіч себе їхати два кораблі. Має той тунель коштувати 76 мілїонів.

Заражене молоком і иншими засобами поживи.

Молоко є з природи так знаменито зложеним средством поживи, що чоловік своїми штуками тут нічого вже не може поліпшити. На жаль, молоко не рідко фальшують, пр. водою. Щоби причаймеьше чистою водою! Тоді би тут і скінчилось на ошуканстві. Та не рідко вода заражена тифом, а тоді таке молоко небезпечне. З того наука, щоби молоко, якого не знаємо, варити. Також холєри, шкарлятини і подібних недуг можна набавити ся через молоко.

Инші поживи, коли їх споживаєсь ся вареними й теплими, приходять щодо заражень меньше під увагу, бо вже варенєм убиваєть ся бактерії. Та всетаки богато страв нерозумно доставляють нечистї руки, заки їх спожиємо. Се головно дієть ся з хлібом і сирими овочами. І тут почуєнем інтересованих та строгим перестерєганєм у продажі можна богато доброго зробити та замкнути дорогу зараженю.

Вічний революціонер.

Один панок мав вічно так революційні сни, що не міг в ночи спати. За порадою лікаря кладуть йому під голову... поліцая і він від того часу спить спокійно...

ЯК ФРАНЦ ВІДМАР ПОБОРОВ СВОГО НАЙБІЛЬШОГО НЕПРИЯТЕЛЯ.

Що найбільше причинило ся до осягнення побіди?

До Г. Г. фон Шайкова, одинокого фабриканта Болгарського Кровного Чаю, який є в сталих зносинах з десять тисячами хорих, а від котрих отримує щоденно множество листів з подяками, наш родимець Франц Відмар, Бакс 123, Ретбон, Айова, прислав слідуючу допись:

„Через кілька місяців терпів я на недугу легких, а лікар казав мені, що лїченє буде довше тривати. Читаючи в часописях дописи з подякою для Вас, задумав я спробувати Болгарського Кровного Чаю і переконав ся, чи справді так добре помагає, як про него пишуть.

Наколи тільки раз спробував-єм його, так зараз слідуючого дня чув ся лучше, а по двотижневім уживаню прийшов я назад до здоровля і чую ся, як би щойно на сьвіт народив ся. Красненько Вам дякую за оказану менї поміч, а Болгарський Кровний Чай поручаю кождому родимцеви, що терпить на подібну недугу".

Одну велику родинну дозу, яка вистарчить на 5 місяців вишле небудь за 1 доляра:
Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa. — Adv.

Порошки Болгарського Кровного Чаю, 125 штук в одній дозі, 1 доляр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)